

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Kuuva, Sari; Kähkönen, Satu; Lähdesmäki, Tuuli

Title: Kulttuuriympäristö kuvissa ja mielikuvissa

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Kuuva, S., Kähkönen, S., & Lähdesmäki, T. (2016). Kulttuuriympäristö kuvissa ja mielikuvissa. *Tahiti: taidehistoria tieteenä*, 2016(1). <http://tahiti.fi/01-2016/paakirjoitus/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Taidehistoria tieteenä

Konsthistorien som vetenskap

01/2016

Pääkirjoitus

Sari Kuuva, Satu Kähkönen, Tuuli Lähdesmäki | 1.2.2016 klo 13.18 | Pääkirjoitus | TAHITI 01/2016

Kulttuuriympäristö kuvissa ja mielikuvissa

Tässä TAHITI-lehden numerossa jatketaan Jyväskylän yliopistossa 12–13 helmikuuta 2015 järjestettyjen kuudensien taidehistorian päivien teeman – kulttuuriympäristön – käsittelyä. Kulttuuriympäristö: käsitteet, keinot ja konkretia -konferenssin esitelmissä kulttuuriympäristöä lähestyttiin monipuolisesti erilaisista näkökulmista ja moninaisten aineistojen avulla. Esitelmien lähestymistapojen ja aiheiden kirjo voidaan jäsentää kahdeksi – joskin monin tavoin toisensa leikkaavaksi – temaattiseksi kokonaisuudeksi. Konferenssiesitelmien pohjalta kootussa lehden edellisessä teemanumerossa (TAHITI04/2015) kulttuuriympäristöä tarkasteltiin erityisesti kulttuuriympäristö- ja kulttuuriperintöhallinnon, -prosessien ja -politiikan näkökulmista. Tässä konferenssiesitelmiin pohjautuvassa toisessa numerossa liikutaan kulttuuriympäristöihin liittyvien kuvien ja mielikuvien teemoissa. Näissä teemoissa kuvat, mielikuvat, paikat, tunteet, kokemukset, muistot ja tulkitsemisen prosessit kietoutuvat yhteen.

Keynote-puhuja, Göteborgin yliopiston professori (Kulturvård) Ola Wetterberg. Kuva: Linda Leskinen.

Kuten yksi konferenssin pääpuhujista, Helsingin yliopiston museologian lehtori Suzie Thomas, kirjoittaa lehden edellisen numeron kolumnissaan, konferenssin pääpuhujiksi kutsuttiin tarkoituksellisesti asiantuntijoita muilta tieteenaloilta kuin taidehistoriasta. Valinnan tavoitteena oli monipuolistaa ja monialaista konferenssin keskustelua. Neljä pääpuhujaa lähestyi kulttuuriympäristö-teemaa museologian, kulttuuriperinnön hoidon, maisemansuojelun ja -hoidon, taidekasvatuksen ja taiteen tutkimuksen näkökulmista. Myös lähes puolet konferenssiesitelmien pitäjistä oli muita kuin taidehistorioitsijoita.

Konferenssin pääpuhujien esitelmien aiheet ja näkökulmat kiinnittyvät erityisesti tämän jälkimmäiseen numeron teemoihin: esitelmissä kulttuuriympäristöt nähtiin monin tavoin muistojen, tunteiden, performatiivisen toiminnan, katseen, representaatioiden ja mielikuvien kyllästäminä ja tuottamina. Göteborgin yliopiston kulttuuriperinnön hoidon professori Ola Wetterberg käsitteli esitelmässään vanhoihin kirkkoihin liittyviä uusia arvoja ja kirkkojen muuttuvia käyttö- ja hallintotapoja Ruotsissa, jossa kirkko ja valtio erotettiin toisistaan vuonna 1995. Jyväskylän yliopiston taidekasvatuksen professori Pauline von Bondsdorff korosti esitelmässään menneisyyden monimuotoisuuden huomioimista pohdittaessa tulevaisuuden vaikuttavia kulttuuriympäristöarvoja ja kiinnitti huomiota siihen, miten visuaalisten merkkien, symbolien ja jälkien lisäksi näkymättömät tarinat ovat keskeinen osa kulttuuriympäristöä. Suzie Thomas puhui esitelmässään ympäristöön kiinnittyvistä traumaattisista kokemuksista ja ns. synkän kulttuuriperinnön (dark heritage) arvoista ja merkityksistä. Konferenssin päätti ympäristöministeriön ympäristöneuvos Tapio Heikkilän esitelmä, jossa hän hahmotteli maiseman käsitteen historiallista muutosta, pohti maiseman fyysisen muutoksen havainnoimista ja

tallentamista visuaalisen maisemaseurannan keinoin ja esitteli vuonna 2000 laadittua Eurooppalaista maisemayleissopimusta. Tässä numerossa julkaistu Heikkilän artikkeli pohjautuu hänen esitelmäänsä.

Konferenssi toi yhteen monia perinteisesti omille sektoreilleen rajautuvia näkökulmia kulttuuriympäristöstä. Tämän jälkimmäisen teemanumeron artikkeleissa avataan näitä tärkeitä hallinto- ja politiikkadiskursseissa usein unohtuvia tai maininnan tasolle jääviä näkökulmia muun muassa paikkoihin kiinnittymisen prosesseista, kuulumisen tunteen rakentumisesta ja ympäristön merkityksellistämisestä kokemusten, tekstien, kuvien ja mielikuvien avulla.

Sekä Tahiti6-konferenssin esitelmissä että TAHITI04/2014 ja TAHITI01/2016 teemanumeroiden artikkeleissa kulttuuriympäristö-käsitettä on pohdittu, käytetty ja hyödynnetty monin eri tavoin ja kulttuurin ja ympäristön suhdetta on tarkasteltu laajasti eri tieteenalojen näkökulmista.

Teemanumeroiden tavoitteena on omalta osaltaan toimia kannustimena kulttuuriympäristö-käsitteen mahdollisuuksien ja käyttökelpoisuuden pohdinnalle.

Kulttuuriympäristö-teemanumeroiden toimittaminen on osa Kuvun tutkijatohtoriprojektia (SA250800) ja Lähdesmäen akatemiätutkijaprojektia (SA274295) ja Euroopan tiedeneuvoston rahoittamaa EUROHERIT-hanketta (ERC StG 636177).

Jyväskylässä 25.1.2016

Sari Kuuva

Satu Kähkönen

Tuuli Lähdesmäki
